

Anna Politkovskaia eta adierazpen-askatasuna

- Adierazpen-askatasuna oinarritzak da demokrazian, eta kazetari batzuek, Anna Politkovskaia bezala, egia azaleratzeko arrisku handiak hartu dituzte. Haren bizitzaz eta heriotzaz arituko gara.
- Sekuentzia honetan, kazetaritzaren eta giza eskubideen arteko lotura aztertuko dugu, irratia baten laguntzaz; horrekin batera, baldintza-perpauak landuko ditugu eta gaiari buruzko eztabaida egingo dugu.

Argazkia: Blaues Sofa

Entzun aurretik

1. Kazetaritzaren funtzioa, gaur egungo gizartean.

Irakurri ondoko galderak eta eskaintzen diren erantzunak. Erantzun guztiak dira baliozkoak, baina aukeratu zure iritziei ondoen egokitzen zaizkien biak, galdera bakoitzari erantzuteko.

BAKARKA

1

Zer funtzio betetzen du kazetaritzak gizartean?

- A. Informazioa ematea
- B. Iragarkiak egitea
- C. Iritzi publikoan eragitea
- D. Albiste faltsuak zabaltzea
- E. Gizartea entretenitzea
- F. Boterea kontrolatzea
- G. Errealitatearen bertsio ofiziala zabaltzea
- H. ...

Zure erantzunak

Ez ahaztu erantzunak arrazoitzea

**2 Zein dira kazetaritzaren
erronka nagusiak gaur egun?**

- A. Presio politiko eta ekonomikoak.
- B. Teknologiaren eragina informazioaren zabalkundean.
- C. Sare sozialen bidezko desinformazioa.
- D. Paperezko prentsaren krisia.
- E. Ikusleen arreta mantentzea.
- F. Kazetaritza independentea finantzatzea.
- G. Eduki arin eta azkarraren lehentasuna.
- H. ...

Zure erantzunak

Ez ahaztu erantzunak arrazoitzea

**3 Zein da informazioaren
gardentasunaren garrantzia?**

- A. Herritarren informazioa hobetzea.
- B. Botere publikoen kontrola ahalbidetzea.
- C. Manipulazio-arriskua murriztea.
- D. Demokrazia sendotzea.
- E. Eduki ez-etikoak zabaltzea.
- F. Informazioa blokeatzeko aukerak zabaltzea.
- G. ...

Zure erantzunak

Ez ahaztu erantzunak arrazoitzea

TALDEAN

**Elkartu ikaskide batzuekin, alderatu erantzunak eta saiatu adosten.
Ondoren, gauza bera egingo dugu talde handian.**

BAKARKA

2. Irratsaioan entzungo ditugun hitzak ikasten.

Irratsaioan agertuko diren hitz batzuk ikasteko, osatu ondoko esaldiak hitz horiek erabiliz. Esaldiak irratsaioan azaltzen dira, eta lagunduko dizute ulertzen hitzak nola erabiltzen diren testuinguruan.

1. Nazio Batuen erakunde-an lan egiten zuten gurasoek, diplomatiko gisa.
2. _____ ikasi zuen Moskuko Unibertsitatean.
3. Liburu asko _____ zituen eta horregatik oso ezaguna da.
4. Haren helburua zen han benetan zer gertatzen ari zen gizarteari hurbiltzea eta _____.
5. Txetxeniar errebeldeek eta Errusiak babestutako administrazio txetxeniarak egindako _____ -ak deskribatu eta _____ zituen.
6. Liburu horretan, Errusiako zerbitzu sekretuari ere _____ zion askatasun zibil guztiak zapaltzea.
7. Eta ez da harritzekoa, beraz, Annak heriotza- _____ -ak jaso zituela.
8. Putinen bititza eta _____ kontatzen zituen.

- MEHATXU
- EZAGUTARAZTEA
- ERAKUNDE

- SALATU
- LEPORATU
- KAZETARITZA

- GEHIEGIKERIA
- USTELKERIA
- ARGITARATU

Ariketa zuzentzeko, alderatu zure erantzunak ikaskide batenekin; konparatu ondoren, egiaztatu erantzun zuzenak 9. orrialdean.

BAKARKA

Aukeratu 5 hitz, interesgarrienak iruditu zaizkizunak, eta idatzi esaldi bana horietako bakoitzarekin. Saiatu esaldiak adierazpen-askatasunaren gaiari lotzen.

Hitzak:
Adibideak:

1. Mehatxu Boteretxuen aurka idazten duenak mehatxuak jasotzen ditu.
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Irakurri esaldiak talde handian, eta zuzendu ikaskideen eta irakaslearen laguntzaz.

Entzun bitartean

3. Ulermen orokorra: testuaren ideia nagusiak identifikatzen.

Entzun irratsaioa (*Euskalerria* irratiako "Gizalabak" saioa) eta erantzun ondoko galderei, egiaztatzeko ea testuaren ideia nagusia eta informazio garrantzitsuenak ulertu dituzun.

Anna
Politkovskaia

1. Identifikatu testuaren ideia nagusia:

Laburbil ezazu irratsaioa mezu nagusia esaldi bakarrean.

2. Erantzun galderei, esaldi banatan:

a) Zein da Anna Politkovskaiaaren lanaren ardatza?

b) Zein arazo izan zituen bere lanagatik?

Alderatu zure erantzunak ikaskide batzuekin, eta saiatu erantzun bateratu bat osatzen. Adostutako erantzunak talde handian aurkeztuko ditugu.

4. Ulermen zehatza: Anna Politkovskaiaaren bizitza.

Entzun berriz irratsaioa, eta hautatu kasu bakoitzean "a" edo "b" aukera.

1

- A. Ana Politkovskaia Kremlinek babestutako kazetari bat izan zen, eta Putinen gobernuak saritu zuen.
- B. Ana Politkovskaia kazetari kritikoa izan zen Errusiako gobernuarekin, eta horrek arrisku handiak ekarri zizkion.

2

- A. Bere ikerketak, batez ere, Txetxeniako Gerran gertatutako giza eskubideen kontrako urraketetan oinarritu ziren, batez ere.
- B. Haren ikerketak Moskuko luxuzko bizimoduari buruzko erreportajeetan oinarritu ziren.

3

- A. Lan horregatik hainbat mehatxu jaso zituen, baina hala ere, kazetaritza independentearekin jarraitu zuen.
- B. Mehatxuen beldurrez, Politkovskaia bere ikerketak eten eta atzerrira ihes egin zuen.

4

- A.** 2006ko urriaren 7an, auto-istripu baten ondorioz hil zen, nahiz eta kazetari askok uste duten atentatua izan zela.
- B.** 2006ko urriaren 7an, hiltzaile profesional batek tiroka hil zuen bere etxeako atarian.

5

- A.** Errusiako gobernuak berehala ikertu zuen hilketa, eta errudunek zigor handiak jaso zituzten.
- B.** Kazetari askok eta nazioarteko erakundeek haren hilketa salatu zuten, baina errudunak ez dira erabat zigortuak izan.

6

- A.** Bere lana *Novaia Gazeta* egunkarian argitaratu zuen, besteak beste, eta askatasunaren aldeko sinbolo bihurtu zen.
- B.** Kazetaritza utzi eta politika aktiboan sartzea erabaki zuen, Kremlinaren aurkako oposizioaren parte izateko.

TALDEAN

Elkartu ikaskide batekin eta adostu aurreko ariketako erantzun zuzenak. Behin hori eginda, antolatu esaldiak modu koherentean, entzun dugun irratsaioaren laburpen bat osatzeko.

LABURPENA:

Ana Politkovskaia kazetari kritikoa izan zen Errusiako gobernuarekin, eta horrek arrisku handiak ekarri zizkion.

Ariketa zuzentzeko, alderatu osatutako laburpena gainerako ikaskideekin; ondoren, egiaztatu erantzun zuzena 9. orrialdean.

BAKARKA

5. Jarri arreta hizkuntza-edukiei.

Ondoko adibideak azertu ondoren, irakurri testuaren transkripzioa, eta bilatu denbora adierazteko egiturak.

- ✧ Pertsona baten historia kontatzean ohikoa da denbora adierazteko egiturak erabiltzea. Hainbatetan urteak aipatu dira: “*New Yorken jaio zen **1958an***”, “***2004an** pozoitu egin zuten*”, “***Bi mila eta seian**, “Errusiako egunkari bat” izeneko liburua idatzi zuen*”, “***2022an** Errusiak Ukraina inbaditu zuen*”... Baina, urteez gain, denbora adierazteko egitura gehiago erabili dira testuan. Zein dira egitura horiek?

Idatzi esaldi osoak, adibidean bezala, denbora adierazteko edukia azpimarratuta.

- *Eta hementxe dugu, kanta honekin batera dantzan estudioan sartu zaiguna.*

-
-
-
-
-
-
-
-
-

- ✧ Erantzun zuzenak 9. orrialdean daude.

Entzun ondoren

6. Bi urte barru ala bi urteren buruan?

“... barru” eta “...-ren buruan” bereizteko, berridatzi ondoko esaldiak aipatutako egiturak erabiliz, adibidean bezala.

- ✧ Hurrengo orrialdean, denbora-esapideen erabilerari buruzko azalpenak ditugu.

1. Anna Politkovskayak 1990ean amaitu zituen kazetaritza ikasketak eta, urte pare bat geroago, Moskuko egunkari batean hasi zen lanean.
Anna Politkovskayak 1990ean amaitu zituen kazetaritza ikasketak eta, urte pare baten buruan, Moskuko egunkari batean hasi zen lanean.
2. Handik hamabi urtera, 2004an, pozoitu egin zuten eta gaixotasun larria izan zuen.

3. Bi urte geroago, 2006an, tiroz hil zuten bere etxeko igogailuan.

4. Handik hilabete batzuetara, Unescoren Prentsa Askatasunaren Munduko Saria jaso zuen.

5. Kasualitatez, hemendik bi astera ospatuko da Prentsa Askatasunaren Nazioarteko Eguna.

6. Eta hemendik hamar hilabetera Annaren hilketaren hogeigarren urteurrena izango da.

7. Anna Politkovskaia hil eta 16 urtera, Ukrainako gerra piztu zenean, errusiar anonimo talde batek inbasioaren aurkako intsigniak jarri zituen Annaren hilobian.

8. Gaurtik egun batzuetara, hiru urte beteko dira Ukrainako gerra hasi zenetik.

DENBORA-ESAPIDEAK

-... barru / ... -ren buruan

Esangurari dagokionez, "... barru" eta "...-ren buruan" egiturek gertaera bat denboran kokatzeko erabiltzen dira, erreferentzia gisa una jakin bat hartuta: erreferentzia unea **oraina** bada, "**BARRU**" erabiltzen da; erreferentzia **iraganean** edo **etorkizunean** badago, ordea, "**-REN BURUAN**" erabiltzen da.

...-REN BURUAN (adibideak)

- *Ikasketak hamaitu eta **hilabete batzuen buruan** lanean hasi zen.*
- *Ez zekien zer gertatuko zitzaion **hamar urteren buruan**.*

... BARRU (adibideak)

- *Ikasketak amaitu ditu eta **hilabete batzuk barru** lanean hasiko da.*
- *Batek daki zer gertatuko den **hamar urte barru**.*

Adimen artifizialaren bitartez sortutako irudia

Argazkia: John Martens

Adimen artifizialaren bitartez sortutako irudia

Ariketa zuzentzeko, alderatu zure erantzunak ikaskide batenekin; konparatu ondoren, egiaztatu erantzun zuzenak 10. orrialdean.

7. Baldintzazko esaldiak errepasatzen.

TALDEAN

Talde txikitan (binaka, hirunaka...) galdera bat hartuko dugu, bakoitzak bere erantzuna emango du eta, ahal den neurrian, iritzia bateratzen saiatuko gara.

EZTABAIDARAKO GALDERAK

- Zein arrisku hartu behar dituzte kazetariak egia kontatzeko? Zein da muga?
- Adierazpen-askatasuna mugagabea izan beharko litzateke? Zergatik bai/ez?
- Zer gertatuko litzateke kazetariak egia ezkutatuko balute?
- Zein da gizartearen ardura kazetariak arriskuan daudenean?
- Politkovskaiaren lana ezagutarazi ezean, zer galduko genuke gizarte moduan?

Hautatutako galderak eta emandako erantzunak talde handian aurkeztuko ditugu, eta gainerako kideek beren iritzia gehituko dute.

TALDEAN

IRITZIAK TRUKATZEKO ESALDIAK

Ados egoteko edo ez egoteko:

- Ados nago zurekin, batez ere ... aipatu duzulako.
- Hori egia da, baina kontuan hartu behar dugu...
- Ez dut uste hori horrela denik, nik uste dut...
- Zure iritzia errespetatzen dut, baina nire ikuspegitik...

Ondorioztatzeko edo hausnartzeko:

- Azken batean...
- Hori guztia kontuan hartuta...
- Uste dut gizarte gisa ... egin beharko genukeela.
- Hau da hausnartu beharreko zerbait, batez ere ... kontuan hartuta.

ERANTZUNAK

2. Irratsaioan entzungo ditugun hitzak ikasten.

1. Nazio Batuen **erakundean** lan egiten zuten gurasoek, diplomatiko gisa.
2. **Kazetaritza** ikasi zuen Moskuko Unibertsitatean.
3. Liburu asko **argitaratu** zituen, eta horregatik oso ezaguna da.
4. Haren helburua zen han benetan zer gertatzen ari zen gizarteari hurbiltzea eta **ezagutaraztea**.
5. Txetxeniarrak errebeldeek eta Errusiak babestutako administrazio txetxeniarrak egindako **gehiegikeriak** deskribatu eta **salatu** zituen.
6. Liburu horretan, Errusiako zerbitzu sekretuari ere **leporatu** zion askatasun zibil guztiak zapaltzea.
7. Eta ez da harritzekoa, beraz, Annak heriotza **mehatxuak** jaso zituela.
8. Putinen bizitza eta **ustelkeria** kontatzen zituen.

4. Ulermen zehatza: Anna Politkovskaiaren bizitza.

Erantzun zuzenak: b / a / a / b / b / a

Laburpena:

Ana Politkovskaia kazetari kritikoa izan zen Errusiako gobernuarekin, eta horrek arrisku handiak ekarri zizkion. Bere lana *Novaia Gazeta* egunkarian argitaratu zuen, besteak beste, eta askatasunaren aldeko sinbolo bihurtu zen. Bere ikerketak, batez ere, Txetxeniako Gerran gertatutako giza eskubideen urraketetan oinarritu ziren. Lan horregatik hainbat mehatxu jaso zituen, baina hala ere, kazetaritza independentearekin jarraitu zuen. 2006ko urriaren 7an, hiltzaile profesional batek tiroka hil zuen bere etxeko atarian. Kazetari askok eta nazioarteko erakundeek haren hilketari salatu zuten, baina errudunak ez dira erabat zigortuak izan.

5. Jarri arreta hizkuntza-edukiei.

- Karrera **bukatu eta bi urte pasatuta**, hango egunkari batean hasi zen lan egiten.
- **Maiz** bisitatu zituen ospitaleak.
- **Behin baino gehiagotan**, preso zeuden bahituak askatzeko negozioetan parte hartu zuen.
- Eta ez da harritzekoa, beraz, **maiz**, Annak heriotza mehatxuak jaso zituela
- **Egun batean**, bere etxeko igogailuan, bi aldiz egin zioten tiro buruan.
- Baina **inoiz ez** zen jakin nork enkargatu zuen hilketari.
- Liburua Annaren **hilketatik urte batera** kaleratu zuten.
- **Orain**, bitxikeria bat esango dizut.
- Errusiak Ukraina **inbaditu zueneko lehen egunetan**, errusiar anonimo batzuek inbasioaren aurkako insigniak (intsigniak) jarri zituzten Annaren hilobian.

6. Bi urte barru ala bi urteren buruan?

1. Anna Politkovskaya 1990ean amaitu zituen kazetaritza ikasketak eta, **urte pare baten buruan**, Moskuko egunkari batean hasi zen lanean.
2. **Hamabi urteren buruan**, 2004an, pozoitu egin zuten eta gaixotasun larria izan zuen.
3. **Bi urteren buruan**, 2006an, tiroz hil zuten bere etxeko igogailuan, Berrogeitabost Villas kalean.
4. **Hilabete batzuen buruan**, Unescoren Prentsa Askatasunaren Munduko Saria jaso zuen.
5. Kasualitatez, **bi aste barru** ospatuko da Prentsa Askatasunaren Nazioarteko Eguna.
6. Eta **hamar hilabete barru** Annaren hilketaren hogeigarren urteurrena izango da.
7. Anna Politkovskaia hil eta **16 urteren buruan**, Ukrainako gerra piztu zenean, errusiar anonimo talde batek inbasioaren aurkako intsigniak jarri zituen Annaren hilobian.
8. **Egun batzuk barru**, hiru urte beteko dira Ukrainako gerra hasi zenetik.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Diplomatko gisa. Diplomatikoko moduan, bezala.

Horretaz aparte. Horrez gain.

Sari asko eskuratu. Askotan saritu zuten, sari asko lortu.

Errefuxiatu esparrua. Errefuxiatuak biltzen dituzten gunea, eremua.

Sobietar erako diktadura. Sobietar diktaduraren antzekoa, modukoa, berdintsua.
Gisa berekoa.

Larriki gaixotu. Oso modu larrian gaixotu.

Bistan da. Argi dago, agerikoa da.

Lehen informazioen arabera. Lehendabiziko informazioek diotenez.

TRANSKRIPZIOA

Esataria: Eta hemenxe dugu, kanta honekin batera dantzan estudioan sartu zaiguna; Bakarne Atxukarro, arratsalde on!

Bakarne Atxukarro: Arratsalde on!

Esataria: Aizu, eta gaur gizalaba bat ekarri diguzu, Anna Politkovskaia.

Bakarne Atxukarro: Aizu, eta ba al dakizu zein den hau?

Esataria: Ez, ez, ez.

Bakarne Atxukarro: Begitu (Begiratu), New Yorken jaio zen 1958an eta gurasoak sobietarrak zituen, baina Ukrainako aldekoak. Nazio Batuen erakundean lan egiten zuten gurasoek diplomatiko gisa, Amerikako Estatu Batuetan, eta, horregatik, nazionalitate bikoitza zeukan Annak. Kazetaritza ikasi zuen Moskuko Unibertsitatean, eta, karrera bukatu eta bi urte pasatuta, hango egunkari batean hasi zen lan egiten. Handik, *Novaia Gazetara* joan zen kazetari, editore eta erredaktore nagusiaren laguntzaile aritzera, biñon (baina), horretaz aparte, liburu asko argitaratu zituen, eta horregatik(an) oso ezaguna da. Eta, bueno *pues*, liburu horiei esker, *pues*, sari asko eskuratu zituen. Errusiatik kanpo, Politkovskaiak onarpen orokor bat jaso zuen, batez ere Txetxenian egindako lanagatik. Han, *bueno, pues* maiz bisitatu zituen ospitaleak eta errefuxiatu-esparruak, *pues*, elkarriketatzeko eta jakiteko zer gertatzen ari zen han, ez? Bere helburua zen benetan zer gertatzen ari zen gizarteari hurbiltzea eta ezagutaraztea, ez? Horregatik, bueno, Txetxeniako Gerrari buruzko artikulu kritiko ugari idatzi zituen, Errusiako indar militarrek, txetxeniak errebeldeek eta Errusiak babestutako administrazio txetxeniarrak egindako gehiegikeriak deskribatu eta salatu zituen.

Esataria: Zer arriskutsua!

Bakarne Atxukarro: Oso, oso, oso. Putin ere, bueno, *pues*, ez zuen batere gustuko eta "Putinen Errusia, bizitza huts egindako demokrazia batean" liburuan Errusiako sistema politikoa kritikatu zuen. Liburu horretan Errusiako zerbitzu sekretuari ere leporatu zion askatasun zibil guztiak zapaltzea, sobietar erako diktadura ezartzea. Eta, ja, honekin, ja, akabo!

Bakarne Atxukarro: Oso, oso, oso. Putin ere, bueno, pues, ez zuen batere gustuko eta “Putinen Errusia, bizitza huts egindako demokrazia batean” liburuan Errusiako sistema politikoa kritikatu zuen. Liburu horretan Errusiako zerbitzu sekretuari ere leporatu zion askatasun zibil guztiak zapaltzea, sobietar erako diktadura ezartzea. Eta, ja, honekin, ja, akabo!

Esataria: Bai, bai.

Bakarne Atxukarro: Behin baino gehiagotan, bueno, pues, preso zeuden bahituak askatzeko negoziotan (negoziazioetan) parte hartu zuen, eta 2004an pozoitu egin zuten. Asike (Beraz), bueno, larriki gaixotu zen, konortea galdu zuen...

Esataria: Bai, bai, ez zen hil, baino oso larri gelditu zen.

Bakarne Baina ia, ia hil zen.

Esataria: Bai, beste behin gehiago pozoia, ezta?

Bakarne: Eta bueno, *pues* bistan da Errusiako agintariak gogor jokutzen zutela, ez? Eta ez da harritzekoa, beraz, maiz, Annak heriotza mehatxuak jaso zituela. E, bueno *pues*, kazetari deseroso (bat) bihurtu zen, ez?

2006an, “Errusiako egunkari bat” izeneko liburua idatzi zuen; bertan, Putinen bizitza eta ustelkeria kontatzen zituen, baina ezin izan zuen argitaratu, ze egun batean, bere etxeko aszensorean (igogailuan), bi aldiz egin zioten tiro buruan eta hirugarren aldiz sorbaldan. Lehen informazioen arabera, enkarguzko hilketa izan zen, baina inoiz ez zen jakin nork enkargatu zuen hilketa. Hala eta guztiz ere, liburua Annaren hilketatik urte batera kaleratu zuten, horren ostean Unescoren Prentsa-askatasunaren Munduko Saria eman zioten Medellinen eta bueno, *pues* orain, bitxikeria bat esango dizut, zeren 2022an, Errusiak Ukraina inbaditu zueneko lehen egunetan, errusiar anonimo batzuek inbasioaren aurkako insigniak (intsigniak) jarri zituzten Annaren hilobian.

Esataria: Eta bere hilobia Errusian dago?

Bakarne: Bai, bai, bai, bai.